

Gyakorlat a jósló (szakaszos) olvasáshoz

A feldolgozott szöveg: *Dragomán György: Alagút*

1) A novella címe *Alagút*. A művészek azonban sokszor átvitt értelmű (metaforikus) címet adnak alkotásaiknak. Milyen cselekvés, érzés, hangulat leírására használható az alagút kép? Mi más jelenthet még? Sorolj fel legalább 2 értelmezési lehetőséget!

1. értelmezési lehetőség:

2. értelmezési lehetőség:

Olvasd el az 1. részletet, majd válaszolj a kérdésre!

Épp leckét írtam, anya meg dolgozatokat javított, mióta nem engedték tanítani, sokkal többször javított dolgozatokat, mint azelőtt, mert a volt kolleganői sokszor neki adták oda titokban a javítani valót, mert tudták, hogy abból a pénzből, amit a takarításért kap, sehogy se tudnánk kijönni, és így akartak segíteni rajta.

Nagyon szerettem volna már végezni a leckével, mert nagyon szerettem volna már kapni a gesztenyés alagútból, amit direkt nekem csinált anya a születésnapomra, nagyon nehezen szerezte meg hozzá a tejszínt meg a gesztenyét, és a gesztenyepürét együtt csináltuk, kiskanállal kapartuk ki a megfőzött és félbevágott gesztenyék belét, nekem ez volt a kedvenc édességem, és utoljára több mint egy évvel ezelőtt ettünk ilyet, amikor még apa is itthon volt, mielőtt elvitték volna a Duna-csatornához, és apának is ez volt a kedvenc édessége, és azóta először sikerült gesztenyét szereznem, és tudtam, hogy ahogy végzek a leckével, elővesszük a hűtőszekrényből, és feltesszük rá a gyertyákat, és együtt megünnepeljük a születésnapomat, és nagyon szerettem volna már kész lenni, és akkor egyszer csak megszólalt a csengő.

2) A történet főszereplője egyben az elbeszélő is. Milyen életkorúnak, milyen neműnek gondolod?

.....

3) A címbe szereplő alagút motívum itt kap egy konkrét jelentést. Mire vonatkozik?

Olvasd el a 2. részletet, majd válaszolj a kérdésre!

Anya persze összerendezte, a házkutatás óta mindig megijedt, ha csengettek, és tényleg, senkit se vártunk, és nem is igen szokott hozzánk jönni senki, a szomszédok is inkább estefelé jöttek kérni vagy hozni valamit, de így, délután, szinte soha, és akkor, ahogy anyára néztem, láttam, hogy elsápad, úgyhogy mondtam, hogy maradjon, majd én megnézem, hogy ki az, és ha nem ismerem, akkor nem engedem be, és kimentem az előszobába, és kinéztem a kukucskálón, de senkit sem láttam, üres volt a lépcsőház, és akkor azt gondoltam, hogy biztos csak a fiúk marhászkodnak, pedig megmondtam nekik, hogy ilyet a mi csengőkkel ne csináljanak, és akkor épp be akartam menni, hogy megmondjam anyának, hogy nem jött senki, de megint megszólalt a csengő, és megint kinéztem, és megint nem láttam semmit, és akkor fogtam magam és kinyitottam az ajtót, de csak azért, mert meg akartam nézni, hogy nem ragasztotta-e le valaki a csengő gombját.

4) A csengetés az elbeszélőt izgatottá, az édesanyját riadtá teszi. Van sejtésed, hogy kik és miért vitték az elbeszélő édesapját a Duna-csatornához?

.....

Olvasd el a 3. részletet, majd válaszolj a kérdésre!

Szóval, ahogy ajtót nyitottam, hát ott állt egy gyerek, legfeljebb ha hétéves lehetett, azért nem láttam, a csengőt is épphogy felérhette, iskolás ruhában volt, de az iskolás kabát legalább hat számmal nagyobb volt, majdnem a térdéig leért, és az ujjja le volt vágva, valahol ott, ahol eredetileg a könyöke lehetett, és a gyerek tele volt rakva vállfákkal és fakésekkel és fakanalakkal, legalább száz vállfa volt nála, és sodrófák is, a dereka köré kötve meg spárgára fűzött ruhacsipeszek, de abból is rengeteg, legalább ötszáz, de tényleg. És akkor, ahogy meglátott, egyből azt kérdezte, hogy anyukám otthon van-e, de én mondtam, hogy takarodjon innét, mert nem veszünk semmit, ő meg erre azt mondta, hogy nem kérdezte, hogy akarok-e valamit venni, hanem azt, hogy anyám itthon van-e, és akkor mondtam neki, hogy menjen a brantba, mert ha nem, lelököm a lépcsőn, de előtte még megetetek vele vagy két vállfát, de úgy látszik, ő ettől se ijedt meg, hanem megnyomta megint a csengőt, és akkor anya kikiáltott a belső szobából, hogy ki az, és én visszakiabáltam, hogy senki, de ez a tökmag is elkezdett kiabálni, hogy olcsó vállfát hozott, és hogy a nagyságos doamna jöjjön ki és nézze meg, mert ilyen jó fát még életében nem látott, és akkor én meglöktem a kölyköt, de nem esett el, hanem csak hátralépett és megfogta a korlátot, és én megint mondtam neki, hogy álé-hopp, lelépni, de akkor már ott volt anya, és rám nézett, és láttam, hogy nagyon megszigorodik a szája, takarodj a szobádba, ezt mondta nekem, és én persze nem mentem, csak a folyosóig, és onnan lestem, hogy mi történik.

5) Mit gondolsz mit jelenthez a szövegben aláhúzott két kifejezés? Következtess a szöveggörnyezetből!

brant:

doamna:

Olvasd el a 4. részletet, majd válaszolj a kérdésre!

Anya pedig akkor megkérdezte azt a prücsköt, hogy mi a neve, meg hogy hány éves, és az mondta, hogy Máriusz és hat és fél, és aztán anyám már azt kérdezte, hogy hányan vannak testvérek, és a gyerek mondta, hogy nyolcan, és akkor anyám mondta, hogy jól van, jöjjön be és ne álljon ott kint a hidegbe, pedig a lépcsőházban nem is volt egyáltalán hideg, és akkor ez a Máriusz megtörölte a lábát, és közben úgy zörgött rajta a sok fa, hogy olyan hangos volt, mintha nem is egyedül lett volna, és aztán bejött az előszobába, és megállt, és levette a válláról az egész hóbelevancot, egy ilyen hámszerű szíjra volt minden felszerelve, és letette az egészet a szőnyegre, és elkezdte anyának magyarázni, hogy az apja hogyan hasítja szét meg szárítja ki a fát a padláson, és hogy a testvéreivel hogyan faragják ki a vállfákat meg a csipeszeket, és hogy ilyen prima kézimunkához ma már alig lehet hozzájutni. Egész úgy beszélt, mint egy felnőtt, megállás nélkül, és közben hol egy vállfát vett elő, hol egy csipeszt, úgy mutogatta őket anyának, mint aki tényleg büszke, és közben anyám semmit se szólt, csak nézte, és mikor a gyerek végre elhallgatott, akkor csak annyit kérdezett tőle, hogy ki tanította arra, hogy ilyen ügyesen beszéljen, és a gyerek ránézett, és mondta, hogy az édesapja, és akkor anya azt kérdezte, hogy a többi testvérei is ezt csinálják, és Máriusz mondta, hogy igen, ők a szomszéd blokkokat járják, és egy hétig maradnak a mi városunkban, aztán mennek tovább, és majd csak karácsonyra érnek haza, miután körbejárták már a fél országot, és akkor anya megkérdezte, hogy iskolába se jár, és Máriusz mondta, hogy nem, és a testvérei se, és anya kérdezte, hogy akkor olvasni se tud, és Máriusz mosolygott és rázta a fejét, de aztán rögtön mondta, hogy számolni, azt igen nagyon tud, és összeadni főleg, és majd, ha a vállfák árát kell kiszámolni, akkor meglátja a doamna, hogy egyből megmondja majd neki a jó árat, és akkor kérdezte is mindjárt, hogy anyám hány vállfát akar venni, és hány csipeszt, és megint elkezdte volna mondani, hogy milyen jó minőségű a fa, de akkor anyám egyszer csak azt kérdezte tőle, hogy éhes-e, és Máriusz persze mondta, hogy igen hát, és akkor anya megfogta a vállát, és mondta, hogy jöjjön ki vele a konyhába, és akkor én nagyon megijedtem, mert egyből a gesztenyés alagútra gondoltam, arra, hogy most mi lesz.

6) Az elbeszélő tart attól, hogy az anyja megkínálja Máriuszt az alagútból. Ám más is történhet. Micsoda? Gondolj ki egy logikus forgatókönyvet!

.....

Olvasd el a 5. részletet, majd válaszolj a kérdésre!

Nagyon óvatosan mentem ki a konyhába, nem akartam, hogy anya rám kiabáljon, és addigra Máriusz már félig megevett egy vastag szelet zsíros kenyeret, és akkor anya elővett egy csuprot, és a hűtőből meg kivette a tejesüveget, és töltött neki egy csuporral, az meg rögtön két marokra fogta és megitta, nagyon hangosakat kortyolt, aztán letette a csészét, az iskolás kabátja ujjával pedig megtörölte a száját, és mikor anya visszatette a hűtőbe a tejesüveget, akkor Máriusz egyenesen a gesztenyés alagútra nézett, ott bent a hűtő polcán, egyik kezével még rá is mutatott, úgy kérdezte, hogy mi az, és akkor én nem bírtam ki, muszáj volt, hogy megszólaljak, és mondtam, hogy semmi, ne érdekelje, de mikor kimondtam, már egyből tudtam, hogy nem kellett volna, mert anya rám nézett, és rám mosolygott azzal a szigorú, hideg mosollyal, és azt mondta, hogy kisfiam, úgy látszik, vendéged jött, ez aztán az igazi ünnep, aztán megint kinyitotta a hűtőszekrényt, és elővette a gesztenyés alagutát, és kitette az asztalra, és úgy mondta, hogy vegyek elő két tányért és két kiskanalat.

7) Mit gondolsz, mit érezhetett az elbeszélő, amikor meghallotta anyja mondatát: „...úgy látszik, vendéged jött...”?

.....

Olvasd el a 6. részletet, majd válaszolj a kérdésre!

Olyan szigorú volt a hangja, hogy nem mertem ellenkezni egyáltalán, hanem elővettem szépen a tányérokat és a kanalakat, és odatettem az egyiket a gyerek elé, és a másikat az én helyemre, és aztán leültem, és közben anya beszúrt egy gyertyát az alagút tetejére, oda, ahova csokiból ki volt rakva, hogy tizenkettő, és meggyújtotta, közben mondta, hogy igazság szerint tizenkettő kéne, de most jelképesen egy is elég lesz, én meg akkor elfújtam a gyertyát és közben azt kívántam, hogy bár jönné haza apám vagy legalább valami hírt kapjunk róla, úgy fújtam el, és aztán anya megvágta az alagutát, és az első szeletet Máriusznak adta, a másikat nekem, és Máriusz egyből enni kezdett, és akkor én se kívántam neki jó étvágyat azért se, és kezembe vettem a kanalat, de én nem kezdtem enni, hanem előbb még néztem egy kicsit az alagútszeletet ott a tányéromon, a fehér tejszínhabot a gesztenye közepén, és azt hiszem, hogy apára gondoltam, és aztán ettem egy kanállal, és pont olyan finom volt, mint amilyenre emlékeztem, vagy még annál is finomabb, édes és lágy, és akkor, mikor a második kanállal ettem, akkor néztem csak rá a Máriusz tányérjára, és ő meg akkor ette meg az utolsó falatot, és anyára nézett, és mondta, hogy ilyen jót még életében nem evett, soha az életében, és kérdezte, hogy kérhet-e még egy szelettel, és én meg legszívesebben mondtam volna neki, hogy a fenét, az az egy is kár volt bele, de anya már vágta is neki, és akkor én is gyorsabban kezdtem enni, nem ízlelgettem már a gesztenyét, hanem csak kanalaztam, egyik kanállal ettem a másik után, de közben végig Máriuszt néztem, és ő meg úgy kanalazta, ahogy a száján befért, akkora falatokat vágott ki a szeletekből a kanállal, hogy a hüvelykujjával kellett tartsa, nehogy leessen, és tiszta tejszínhab meg gesztenyepüré volt az álla, és mikor megette, megint anyára nézett, és anya vágott neki még egy szeletet, és közben én is megkaptam a második szeletemet, és alig volt már a porcelántányéron az alagútból, épp csak az a rész volt már meg, ahol a számok álltak, és Máriusz még mindig pont olyan gyorsan evett, mint az elején, mélyen a tányérja fölé hajolt, és azzal a kezével, amellyel nem kanalazott, az asztalra könyökölt és félig eltakarta a tányért, de anya nem szólt rá, hogy üljön rendesen, pedig rám biztos rám szólt volna, és mikor ez a második szelet is elfogyott, akkor Máriusz megint a porcelántányérra bökött a kanálával, és úgy mondta, hogy azt a keveset tegye már oda neki, ne hagyjuk megszáradni, és láttam, hogy anya már nem szívesen vette a kezébe a kést, de aztán mégiscsak kettévágta az utolsó darabot, és egyik felét neki adta és a másikat nekem, és mikor ennek az utolsó darabnak a feléhez értem, egyszercsak azt éreztem, hogy nem tudok már többet enni, de addigra már Máriusz rég megette a sajátját, és láttam, hogy az én tányéromat nézi, úgyhogy azért is ettem még egy kanállal, nem is éreztem már a gesztenye ízét, csak azt az édes rumízt, de

azért is ettem tovább, pedig alig bírtam már lenyelni a falatot, de Máriusz úgy nézett, hogy lenyeltem azért is, és még a maradék tejszínhabot is összekanalaztam a tányérról és lenyaltam a kanálról, és mikor végre letettem én is a kanalamat, éreztem, hogy teljesen fel van kavarodva a gyomrom, de azért is mosolyogtam, és akkor Máriusz rám nézett, és mondta, hogy Isten éltesse, és aztán anyára nézett, és mondta, hogy köszöni, hogy ilyen jól tartotta, és akkor most mondja meg, hogy vesz-e vállfát vagy nem, mert neki mennie kell, mert aznap alig adott még el valamit, és akkor anya mondta, hogy jól van, vesz öt vállfát és tíz csipeszt, de csak akkor, ha Máriusz olcsón adja, és akkor elkezdtek alkudozni, anya nagyon szeretett alkudni, lehet, hogy az egészet azért csinálta, hogy alkudozhasson, mióta el kellett adjunk az apa ruháiból úgyis volt üres vállfánk elég.

8) Miért vesz az elbeszélő édesanyja Máriusztól vállfákat, ha az elbeszélő szerint volt belőle elég?

.....

Olvasd el a 7. részletet, majd válaszolj a kérdésre!

Nekem akkor összerándult a hasam, és úgy éreztem, hogy mindjárt feljön az egész gesztenyés alagút, meg a paprikás krumpli is, amit még ebédre ettem, felálltam és kimentem a fürdőszobába, és összeszorítottam a fogam, mert nem akartam azért se hányni, megálltam a csap előtt, megengedtem a hideg vizet, és a tarkómra locsoltam belőle, mert az iskolába tanultam, hogy ez elmulasztja a hányingert, ittam is egy kicsit a két tenyeremből, és ettől szerencsére hamar elmúlt a hányingerem, és mikor visszamentem a konyhába, anya már túl volt az alkudozáson, Máriusz épp vette fel a vállára a vállfa-hámot, és mikor meglátott, mondta, hogy ha születésnapom volt, akkor ajándék is jár nekem, és lekasztott az egyik hámra kötött madzagról egy fakést, és a kezembe adta, és mondta, hogy használjam egészséggel, én meg csak bólintottam, nem akartam megköszönni, meg féltem is, hogy újra elkap a hányinger, aztán kinyitottam neki az ajtót, és be is csuktam utána.

9) Mit gondolsz, miért nem köszöni az elbeszélő Máriusznak az ajándékot? Csak a hányinger lenne az oka?

.....

Olvasd el a 8. részletet, majd válaszolj a kérdésekre!

Hallatszott, ahogy zörögve megy le a lépcsőn, anya rámnézett, azt mondta, hogy örüljek, hogy nem tudom, mi az az éhezés, aztán visszament a nagyszobába a dolgozatokhoz, én meg gyorsan bementem a szobámba, felálltam az ágyra és kinyitottam az ablakot, és

10) Mit gondolsz, mikor és hol játszódik a történet?

11) Mit jósolsz, mire készül az elbeszélő? Miért gondolsz erre?

.....

Olvasd el a 9. részletet, majd válaszolj a kérdésekre!

...épp láttam, hogy Máriusz kifordul a blokk előtt a bejáróból a járdára, és akkor marokra fogtam a fakést, és nagy levegőt vettem, de aztán mégse próbáltam meg fejbe dobni vele, mert tudtam, hogy nem találnám el úgyse, mert ahhoz sajnos már túl messze volt.

12) Hogyan értelmezhető a cím metaforikusan a történetre? Mit jeleníthet meg az alagút?

.....

